

fejezetek is szólnak. Mindenekelőtt az apa kereskedői filozófiáját és rosszallását, amiért Franz írással tölti az idejét. „Kafka hamar elhatározta, hogy az írás fogja őt megmenteni mindattól, amivel a papa egész életében nem tudott megküzdeni [...], őt az írás meg fogja menteni attól, hogy olyan legyen, mint a papa, akit sajnált egész elvesztegetett életéért.”

A *Kafka fiát* többféleképpen lehet olvasni. Lehet mindenekelőtt Borbély Szilárd felől, ahogy az eddig megjelent fontosabb elemzések tették. Lehet olvasni Kafka felől, bár persze ezt a kétféle közelítést nem lehet élesen elválasztani egymástól. És lehet[ne] az átlagos regényolvasó felől is, már amennyire létezik ilyen olvasó. Mindenesetre ebből az utóbbi szempontból Borbély Szilárd posztumusz kötete, főleg mint „regény”, inkább csak töredékes kísérletnek tekinthető. Két „valódi” regény is megjelent az utóbbi időben Kafkáról, mindkettő olvasható magyarul is: Michael Kumpfmüller *Az élet gyönyörűsége* és Jacqueline Raoul-Duval *Kafka, az örök vőlegény* című művei. Nyilvánvaló, hogy az irodalomtörténész-költő Borbély ezekhez a „regényes” feldolgozásokhoz képest valami mást akart, és ennek izgalmas kezdeményei fel is fedezhetők könyvében, de hogy végeredményben az egymással csak lazán összefüggő, egymást gyakran át is fedő, máskor meg hiányos, félbemaradt vázlatok, átírások milyen műegészt adhattak volna ki, arról csak sejtéseink lehetnek. *[Jelenkor]*

GYÖRFFY MIKLÓS

Kihallgatni egy fát

KORPA TAMÁS: *A LOMBHULLÁSRÓL EGY JÚLIUSI TÖLGGYEL**

Korpa Tamás harmadik verseskötetének immár nem egy épített tér [*Egy híd térfogatáról*, 2013] s nem is egy elvont fogalom [*Inszomnia*, 2016] adja a címét, *A lombhullásról egy júliusi tölgygel* címe komplexebb ennél. Először is az ismert toposzt idézi meg: talán elmúlásról, veszteségről, ősről lesz szó? A lombhullás alapvetően a hideg miatt zajló kémiai folyamatok következtében történő lombvesztés, nem statikus aktus, a fogalom az éppen történő eseményre vonatkozik. Tágabb értelemben a jelenség az idő múlására, a ciklikusságra utal, innen nézve a levelek cseréje a megújulás, a rügyfakadás előzménye és feltétele. A „júliusi tölgygel” grammatikailag hiányos szerkezetből arra következtetünk, hogy a szerző (?) a jelölt fával kommunikál vagy vele együtt kínál információt a lombhullásról az olvasónak. A versbeszélő olykor ember, olykor más, többnyire vegetabilis élőlény, mellérendelő, egyenrangú pozícióban. A növényi létformák hangjának leképezése, megkonstruálása a [lira]nyelvben újabb keletű kísérlet, ugyanakkor nem gyökerek nélküli és nem egyedülálló vállalkozás: a természet valamely módon történő „kihallgatását”, „szóhoz juttatását” számos vers{kötet} tűzte zászlajára az elmúlt évtizedben, igazodva a nemzetközi biopoétikai tendenciákhoz, a növényi fordulathoz s a kortárs magyar líra divatjához. A témáról egyre élénkebb a szakmai diskurzus, s folyamatosan jelennek meg ismeretterjesztő munkák is [*Mit tud a növény?, Zöld forradalom, A fák titkos nyelve, A növények szerelmi élete* stb.].

* A szöveg a *Biopoétika a 20–21. századi magyar irodalomban* [NKFIH K 132113] című OTKA-projekt keretében készült.

A tölgy jelentésköre legalább annyira terhelt irodalom- és kultúrtörténetileg, mint a lombhullásé, sőt. Az istenek fája, hírvivő, orákulum Dodonától a kelta mítoszokon keresztül Nemes Nagy Ágnes költészetéig. Számos utalás kijátszható volna, ez a kötet mégsem a kulturális referenciákra épít, de még csak nem is az ökológiai válság áll a középpontjában [bár helyenként érinti, s fontos volt, hogy famentes papírra legyen nyomtatva].

Mi más is lehetne *A lombhullásról...* kötet borítóján, mint egy fa? A borító zöldes-kékes színvilága hasonló, mint az *Inszomniáé* volt (mindkettő Hrapka Tibor munkája), ám a két kötetet egymás mellé helyezve rögtön szembetűnik egy jelentős különbség is: míg az előző borítót éles keret határolja – amelyből két ponton azonban van kilépés –, ezen egy élő fa – burjánzó, felfelé (lomb) és lefelé (gyökérzet) is továbbgondolható – törzsképe látható. A borító ezáltal azt vetíti előre, hogy ebben a kötetben nem a határoknak az óvatos áthágása történik, hanem inkább azok megszüntetésére, mintegy teljes újraértelmezésére törekvés.

Mind a második, mind a harmadik verseskötet továbbvitt valamit a megelőző kötet(ek)ből: a tárgyalt könyvet az *Inszomniát* záró vers egy változata nyitja meg. Az *Inszomniában XII. (megkeresni a dilemmát)* címet viselő darab részlete a hátsó borítón is szerepelt, tehát egyszer már kiemelt, záró pozícióba került. *A lombhullásról...* kötetben nincs címe a variánsnak – a *dilemma* szó nemcsak a cím hiánya által tűnik el, de a versszövegből is kiíródik, ami azt sugallja, hogy immár nem szükséges a dilemmát keresni. S bekerül egy új sor is: „a tál poros ametiszt polcodon elmarad”, a hiányként beíródó tárgy nem illik a többi közé: az íróasztal, a székek, a levélfilter, a makadámút mind természetes alapú, de emberi konstrukciók, az ametiszt nem ilyen. A többnyire ibolyaszínű ásvány görög neve [*améthüosztosz*] a józanságot jelenti, így a drágakőből készült talizmánt a részegség ellen használták, továbbá a tiszta gondolatok, értelem kövének vélték, nem melleleg javallották nyugtató hatása miatt álmatlanság esetén is. A *dilemma* helyére került *ametiszt hiánya* arra utalhat, hogy az értelem háttérbe szorul ebben a könyvben, más képességeinkre lesz szükségünk ahhoz, hogy bevonódhassunk. A kijelölő funkcióval bíró vers mintegy letapogatja az olvasó arcát („kis optikai szobád”-at), majd az egész test mozdulatait, az emberi pedig átszivárog a naturába („a bokrok csípőmozgásában”, „a patak pulzusában”). Míg a korábbi variáns bezárult az utolsó sorával („de ilyenkor még túl sok támpont kell.”), e vers kérdő modalitású zárlatával megnyitja a továbbbírás lehetőségét: „kivárni a megfelelő hullámot, az hány érv? / egy évek óta ki nem szellőztetett fej, az mit néz? / ott folytatom, ahol ő kezdte el?”.

Filológiai érdekesség, hogy *A lombhullásról...* cím nélküli nyitó és záró verseinek (ezek fogják közre a kötet két ciklusát) variánsai megjelentek a két kötet között, 2019-ben az *Alföld* folyóiratban *Input* és *Output* címen. Az *Input* ott ekképp zárul: „de ilyenkor még túl sok támpont kell – / Cukrová homola [105 m], Na Skale [630 m], / Krkavcie skaly [590 m], Turniansky hrad [350 m], / Bezdovy [800 m], Hradisko vrch [770 m].” A hat szlovákiai helynév a határközeli Szendrőről származó szerző kötetének első ciklusában hat vers címeként köszön vissza. A könyv számos helynevet, mértékegységet vagy épp GPS-(ál)koordinátát használ verscímeiben – ezek sajátos topográfiát rajzolnak meg: egy érzékeny, néhol antropomorf tulajdonságokkal felruházott táj domborzati térképét. A GPS-koordináták meglehetősen elidegenítőek – a földrajzi szélességi és hosszúsági fokok esetén áttételre van szükség, geo[de]kódolásra –, de még az idegen nyelvű helynevek elhelyezése is nehézséget okoz, ha az ember nem ismerős

az adott vidéken. Izgalmas interferenciát hoz létre ugyanakkor az, hogy a pontszerűen, konkrétan megjelölt (valós vagy fiktív) helyekkel mennyire szemben áll a lírai beszélő(k) mozgása: „be nem lépsz a területére” [16.], „csak mellé érkezni. nem pont oda, köré. / a környékére csak.” [18.]. A másik „valós eredete” a kötetnek a szlovákiai Gömörországon, a Szádelői-völgyön, a karsztvidéki flórán kívül René Magritte *La voix du sang* [A vér hangja] című, 1959-es, két ponton nyitott törzsű fát ábrázoló festménye, amellyel a szerző egy véletlen folytán találkozott a bécsi Mumokban, s amely nem hagyta nyugodni – a hívogató, magányos fa hangot kap *A lombhullásról...* kötetben.

Valamelyest a záróvers is módosult, az *Output*ban még a *mondja*, a kötetben a *gondolja* szóval zárul (és vele együtt a könyv is). Ez a darab az iteráció, a fragmentáltság és az afázia lehetőségeit játssza ki, párbeszédesség jellegű, mégsem lehet követni, kihez és éppen ki beszél, a kötet végére elmosódnak a határok a lírai beszélők között, s a világos koherencia is megszűnik, a kötet szövegeinek egymásra utaló, belső összetartozása azonban megmarad: „a hangját maga előtt tolja.” sor az első ciklust nyitó *Bezvody (800 m)* című vers első sorára [„felemeli a hangját, és odébb tolja.”] reflektál. Nem mondhatnánk, hogy ne volnának előzményei a rendhagyó tájverseknek Korpa költészetében, már az *Egy híd térfogatáról* is tartalmazott „erdőkerület”-verseket.

A nyelvi tudatosság, a nyelvkeresési attitűd és a nyelv produktivitásának próbára tétele – eddig is, de e kötetben különösen – a Korpa-líra sajátja. *A lombhullásról...* kötet központi kérdése talán az, hogy az anyagi-érzéki tapasztalás miként helyezhető a racionalitás elé, a természeti megszólaltatható-e az emberi nyelven keresztül úgy, hogy az emberi háttérbe szoruljon, mintegy láthatatlanná váljon, amikor szükséges. Hogyan képezhető le nyelvi egy táj, nyelvi tapasztalattá átgyúrva milyen teljesítőképessége lehet egy fának? A karsztvölgy világa – túl a klasszikus természetlíra retorikai eljárásain, magasztaló gesztusain – miként jelenhet meg szervesen, megszólítva és megszólaltatva egy lírakötetben? A versek a nyelv konstruáló-leképező funkciójának határait faggatják, amely folyamat szinte elkerülhetetlenül számos önreflexív, illetve performatív lírai helyzettel párosul: „összeállítani a virágzás első szótárát. / majd tüzet rakni a szöszedetben. virágzik, nézd, a Körülírások kertje. / smaragd borostyán futja be a zártkörű Koherencia sétányt.” [24.], „felapritják a törzset, benne a beszédközponttal” [41.], „egy falka igekötő lepte meg, be szét, össze azt az embert.” [51.], „valami lassú áradás kellene most a párnázott ujjbegyekig / hogy átfussák újra e sorokat.” [12.]. Több ponton észlelhetők neoavantgárdszerű gesztusok, kísérleti vers például a *Blatnica potok* [a Blatnica vizének hangját diktafonnal vette fel a szerző]: számos ige után ekképp szól az utolsó sor, a víz felszínen történő halmazállapotváltozás tudattal való felruházásával: „képzeli az olvadás a Blatnicán” [54.]. *A kód definíciója [Okruhly laz]* szintén megfoghatatlan természeti jelenséget próbál szavakkal körülírni a fehér változatainak megnevezéseivel, s a vers felépítése is hasonlóan áradó, már-már „juhászferences” a melléknevek, hapax legomenonok, jelzőhalmozás tekintetében: „csak részlet csupa részlet zúzalékköveken kuporgó fénylyukacsos / üreges rövidlító szavakkal összezárva tejfehér magaslesrejtő / harmatborogató gyolcsfehér tapinthatatlan ősi óvatos cukorfehér / hajszałrepedésen átaludt alabástromfehér / kókuszfehér / suttogatásig csepegésig halkulón angyalfehér” [60.].

Nemcsak a fák és az emberi perspektíva tematizálódik, hanem természetfeletti, „köztes” lények is helyet kapnak a könyv világában: angyalok is sűrűn szerepelnek

a kötetben, akik Pilinszky szerint a „mennyei állatai”: „a sóhaj útjában egy angyal állt, / száj nélkül [...] [mégis:] folyton beszélt.” [38.], „megduzzadt bokával egy eszelős angyal húzza maga mögött / vörös szárnyait.” [39.], „formaldehidben őrzött angyal-szárnyakból nyílt kiállítás a vcelárei / helytörténeti múzeumban” [65.], „mit tudsz egy megbilincselte angyal szabadesést követő érkezéséről?” [68.]. Hasonlóan túlterhelt fogalomról van szó, mint a *szív* vagy a *lélek* esetén, amelyek visszavezetése a kortárs lírába főleg Parti Nagy Lajos, Kukorelly Endre és Borbély Szilárd érdeme. Olykor groteszk, félelemkeltő az angyal, gondoljunk csak Borbély *[Ami helyet]* című versére, amelyben „édes az angyal, brutálisan néz”. Rilke is a megidézett sorok fölött lebeg, annál is inkább, mert *Az első elégiában* nemcsak az iszonyú angyal szerepel, hanem az alábbiak is: „Mienk marad tán / valamely fa a dombon, hogy naponta / viszontlássuk” [ford. Jékely Zoltán]. Nemes Nagy szintén eszünkbe juthat az angyalok vagy akár a tölgy révén, aki már az előző kötetben, a *Portré egy északi juharral* című vers soraiban [„szétnyíló szárnya, mint rózsaszín, / izmos két tüdőlebeny.”] megidéződik *A távozó* című verse révén [„hátat fordított / két szárnya / röntgennel átvilágított / tüdőszárny”]. Tandori Dezső is fel-felbukkan, különösen *A damaszkuszi* című kétso-rosa [„Most, mikor ugyanúgy, mint mindig / legfőbb, ideje, hogy.”] juthat eszünkbe a *Hradná stráň* olvasásakor, nemcsak a Krisztus-követővé, Pállá avanszálódott Saul: „macskakövenként szedték fel a damaszkuszi utat, / majd néhány méterrel arrébb / lefektették”. Az utalásokról, a kontextusról még valami: a címadó verset Esterházy Péternek, a *Rönkfák kihallgatását* Visky Andrásnak, a *Bezvody* című darabot pedig Borbély Sziládnak dedikálta Korpa Tamás.

A *Rönkfák kihallgatását* többek között a John Deere név köti össze az egy lappal későbbi *Hasábfák kihallgatásával*: „Felhívott minket, jó napot, itt John Deere. / A lombok tapsoltak, üdvöz légy, John Deere.” [80.] – a mező- és erdőgazdasági munkagépeket gyártó márka nevének szerepeltetése meglepő (leszámítva a fonikus szintet: nemcsak jól rímeltethető, hanem a hasonló hangzású *szarvas* jelentésű szót is behozza az értelemképzésbe), a lombok „tapsa” pedig különösen bizarr e helyzetben. Bár az ezeket megelőző vers (*Egy oltott fa kihallgatása*) fája is emberi beavatkozás eredménye, mégsem élettelen növényről van szó, míg a rönkfa és a hasábfá esetén megszűnik a fa szerves élete. *A Hasábfák kihallgatása* című szöveget érdemes meghallgatni Tóth Kinga előadásában [a YouTube-on].

A címadó vers – amely tehát a 2016 júliusában elhunyt Esterházy Péternek szól – intertextuális beágyazottsága többértű: először is, csaknem egészében Esterházy regénybeli szavainak verssé tördelése, méghozzá az *Egyszerű történet vessző száz oldal – a kardozás változat* – [2013] utolsó mondatából: „Úgy tűntél el a hirtelen leereszkező ködben, mint a nagy tengeri hajók távolodva a kikötőtől, lassan, ünnepélyesen, úgy tűntél el, mintha megjelenél, mintha jönnél, és nem mennél, el, örökre.” [250.], másodsor: a részlet maga is utal egy korábbi műre, a *Casablanca* [1942] című film egy jelenetére. Érdemes hivatkozni egy további háromsorosra, amely nem szerepel *A lombhullásról...* kötetben, viszont mindenképp a címadó vers párjának, kontextusának tekinthető: *Interjú a lombhullásról, egy novemberi tölgygel*: „olyan érzés volt, mint aki ott van, de még sincs ott, mint aki nagyon / lassan távolodik, mégis / képtelen vagyok megérteni, amikor búcsút int”. Ez 2016 őszén jelent meg a *Napútban: Melankólia* főcím alatt, „Báthori Csaba Melankólia-sorozatához” ajánlással, egy másik vers kíséretében. Ez a másik vers az

1 db kommentár a lombhullásról, amely furcsa módon egy évvel később az *Alföldben* is megjelent, más versek kíséretében, változtatás nélkül. Végül pedig *A lombhullásról* címen találta meg a helyét a tárgyalt kötetben – ahol egy sorral kevesebbet tartalmaz (az alábbi sor törlésre került: „az elengedés a lombhullatók dramaturgia.”). Témája, a címadó verséhez hasonlóan a gyász: a „fa maga az elengedés”. A tárgyalt vershalmoz árnyalja a kötet címének jelentését, hiszen ez alapján a *tölggy* akár Esterházyval is azonosítható, ekképp mintha párbeszéd zajlana az elhunyt szerzővel, a síron túl.

Az ismétlődések, variálódások nemcsak a korábbi kötetekkel kötik össze e kötet verseit, hanem egymással is, a belső összekapcsolódások visszatérő szófordulata például a „szívszorító csapda”: „a Parkinson-kóros fánál nem ismerek szívszorítóbb csapdát.”, „a vajúdo hófelhőnél nem ismerek szívszorítóbb csapdát.” – áll egymás melletti oldalon a két kezdősor [36., 37.], majd az újabb ismétlődés már ironikus ön-reflexióval párosul: „a déja vu-nél nem ismerek szívszorítóbb csapdát” [44.]. Szintén visszatérő, ismétlődő „a többi odafönt levélzaj” kollokáció, ez a vertikális iránymegjelölés kiegészülve a *többi* szóval valami rejtélyes, távoli, transzcendens (világ)réteg képét idézi meg: „a többi odafönt suttogás, levélzaj, függő beszéd, adminisztráció” [12.]; „a többi odafönt levélzaj, mozgásérzékelő. az ágak / barkochbája a szél nevére” [15.]; „a többi odafönt levélzaj [...] finom percegés” [20.]; „minden más odafönt levélzaj, patthelyzet, emléketörés. / apródonként csöndes sürgetés” [45.]; „a többi odafönt levélzaj, szolárium, belső emigráció” [47.].

Gyakorlati a nyelvi játékok, amelyeket enjambement-ok erősítenek, mint például az alábbiakban: „észrevétlen zajlik / a zenekari árok melletted a februári fagyban” [*Cukrová homola* [105 m]]; „igen, de ha nincsen ha és nincsen hó” [*Krkavčí skály* [590 m]]; „nagyotmondás, ami szűkszívűség, mondja. / szűkszavúság, ami kopárság, gondolja el” [*Zádielska chata*]. A szavakkal való játék egyik megnyilvánulása a múlt idő jeleinek alábbi használata is: „most lett és leend s olyan mintha akkor lenne volt / [...] volna lett ha van s legyen / [...] fog lenni volt mintha volna lenni lett” [39.]. A beszélt nyelv sajátosságai, összevonásai is tetten érhetők [*Jézusmária, Biztosfogynem, Édesmindegy*], s jellemző a kötetben a lírában egyébként ritka kérdés (pl. „mit tudsz az első lábra állásról a péppé vált talpakon?” – *7 darab példabeszéd az érkezésről*), felkiáltás (pl. „*eutanáziát ennek a fának!*” – *Zádielska planina*), illetve felszólítás (pl. „*kérdezz vissza*” – *Cukrová homola* [105 m]).

Ez a korpusz nem konstruál egységes szubjektumot, a szubjektum *A lombhullásról...* kötetben nyitott, folyamatosan alakuló lehetőség. A személyesség nem iktatódik ki teljesen (persze igen távol vagyunk az alanyi költészettől), de a lírayelv alapvetően eltávolodik a perszonalitástól, illetve oszcillál az emberi hang és a növényi perspektíva megszólaltatási kísérlete között. Olykor még az emberi érzékszervektől is szabadulni vágyik a versbeszélő, és a vágyát ezt maga a versszöveg is színre viszi: „most hagyd le magadtól a füled” [*Cukrová homola* [405 m]], ugyanakkor a természet afféle protézisévé lesz az embernek: „*érzékszervvé válik a patak*” [*Blatny potok*]. Az erdő, a fák kihallgatása, a hallgatóság a kötetben az egyik kulcs a megismeréshez: „*elhallgatod, elhallgatsz, a hallgatás / hallójárataidat önti el*” [*Hradisko vrch* [770 m]]; „*milyen akusztikája lehet az arcüregnek, / ha a belső hang megkondítja magát időnként / de most hagyd el magadtól a füled, és engedd, / hogy megkeményedjenek a dobhártyáid, / és agyonhallgatott héjaként hullanak a lábad elé.*” [*Cukrová homola* [105 m]]; „*odúival szüntelenül dadogó törzs*” [15.]. Az odafordulásként értendő kihall-

gatás során a személyesség, az emberi mivolt olyannyira képes kiiktatódni, hogy teret adhat a természet megszólalásának. Az emberi és a természeti hangja között időnként már-már megszűnik a választóvonal, egymásba mosódnak az ígei személyragok, különösen az *Egy oltott fa kihallgatása* jó példa erre, amelyben emberi hang, emberi nyelv szétesése tapasztalható meg, már az első sorban is: „megismerem magamról, amikor hallottam rólad”. A kötetbeli antropomorfizációs mozzanatok (pl. tobozokkal dauerolt lomb, Parkinson-kóros fa) támogatják a határvonal elhalványulását, ahogy mindenféle érintkezés is a natúra és a kultúra teremtményei között.

A kötet versei nem könnyen hozzáférhető olvasmányok, a preconcepciók elhagyását és áthangolódást követelnek – enélkül zárványok, követhetetlen szóhalmazok. Tehát szükség van a befogadásukhoz nyitottságra, a merész képzettársítások és folyton változó szubjektum, lírai beszélő elfogadására. Ha azonban sikerül involválódni, betájolatlan-titkos rejteketakra lelünk, két GPS-koordináta közötti ösvényeken járunk, régi-új vizekben merítkezünk meg, és fülünk kinyílik hangjukra, így immár közvetlenül és felszabadítóan hatnak az érzékeinkre. A szóra bírás csaknem lehetetlensége, a rögzíthetetlenség nehézsége továbbra is jelen van, de immár nem béklyóként, hanem annak a tapasztalatnak az interiorizálása következtében, hogy az emberi és a nem-emberi szétválasztása nem szükségszerű. „Tanulsága”, hogy érdemes kilépni az antropocentrikus világbépből, s felismerni ökológiai beágyazottságunkat, az érintkezés egy fa és egy ember között nem kell, hogy idegen legyen. Részint a bennefoglaltságnak, részint a növényekkel való társias együttélésnek a poétika nyelvén történő színrevitelének kísérlete a kötet. A növényi léttel való találkozások lehetősége a humanizmus válságára is rávilágít – kérdés, hogy grammatika és botanika, kultúra és natúra, ember és növény miként képes összehangolódni olyannyira, hogy a közösen szerzett tapasztalatok, benyomások az emberi nyelven, hangzó beszéden keresztül megragadhatók legyenek, a növényi lét emberi nyelvre transzformálható ismereteket közvetíthessen, s megszűnjön e két létforma hangja közötti liminalitás. *(Kalligram)*

PATAKY ADRIENN

Klímaképzület, plasztik áradat

TÓTH KINGA: *ÍRMAG/OFFSPRING*

Tóth Kinga munkássága rendkívül sokszínű, médiumokon, nyelveken és határokon átívelő; a magyar mellett angolul és németül is ír, prózával és költéssel is foglalkozik. Az elmúlt években számos, a világ különböző pontjain megrendezett művészeti fesztivál vendége volt (megfordult például Belgrádban, Párizsban, Zürichben, lowában). Művészete nemcsak szövegekből építkezik, hiszen a hang, a vizualitás és a performativitás szintén meghatározó alkotásaiban. Egyik legfrissebb munkája, a 2020-ban megjelent *Írmag/Offspring* is ennek jegyében készült: egyszerre fotókönyv, művészkönyv és [vizuális] verseskötet, performanszok és hangköltemények hordozója, és bizonyos mértékig még a zine-ek világát is megidézi. A mű intermedialis (vagy inkább hibrid, hogy finoman előre utaljak a versek egyik legfontosabb motívumára)